

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. I. Aurea rosa, seu amor in homines.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

git. Post hoc temporis spatium reversa in Judæam Nazarethi habitavit, cum annum ageret vigesimum secundum.

Anno ætatis 27. cum Christus undecim annos & tres menses natus esset, amissum illi inter Doctores Hierosolymis in templo invenit.

Cum Virgo mater annum ageret trigésimum secundum, Christus filius opifex mundi, artem fabrilem exercere cepit circa decimum septimum aut decimum octavum suæ ætatis annum.

Cum Virgo Mater quadragésimum secundum, & Christus filius vigésimum octavum annum ageret, Josephus sponsus circa ea fere tempora obiit.

Christus cum annum ageret trigésimum, & Mater quadragésimum quartum, Matri valedicens secessit ad Jordanem baptizandus à Joanne. Post baptismum abijt in desertum, ubi diebus 40. continuis jejuniū servavit.

Cum MARIA Domini Mater quadragésimum quintum, & Christus trigésimum primum annum ageret, filius ad Matris preces aquam in vinum Canæ in nuptiis mutavit. Inde cum Matre secessit Capharnaum, ubi Mater à Filio in Jordane baptizata creditur.

MARIA 46. & 47. ætatis annum cum filio exegit Capharnaï, è qua civitate Dominus initium docendi fecit, & totam Galilæam concionando peragravit.

Cum Christus annum 34. & Mater 48. ageret, filius pro salute gentis humanæ in crucem actus est, & mater filio interire pendenti adstetit.

A Christi in vitam reditu die 40. 5. die Maii Christum filium in cælos abeuntem suis oculis spectavit.

Decimo ab hoc die Spiritu sancto cum Apostolis repleta est.

Ab hoc tempore Hierosolymis in monte Sion sanctissime vixit, usque ad annum ætatis suæ 57. Hoc anno Herodanis furis cedens à Joanne Apostolo ducta est Ephesum.

Anno 58. ætatis Epheso reducta, in monte Sion Hierosolymis cælestem vitam egit usque ad annum septuagesimum secundum.

Cum ergo annum ageret septuagesimum secundum, è vitâ migravit in cælum, die 15. Augusti. Virginem beatissimam ad annum ætatis 72. pervixisse, optimorum Scriptorum auctoritas & testimonia confirmant.

Non nescio, mi Lector, alios aliter sentire de ratione temporum. Ego in hac Chronologiâ præter illustrissimum Scriptorem Cæsarem Baronium, hos etiam auctores, Franciscum Suarezium, & Jacobum Salianum ex professo accuratum Chronologum, & Christophorum de Castro & Theologos sum secutus.

CAPVT PRIMVM

Aurea Rosa, seu, Amor in homines.

TOT liberos Virginis Matris honori scriptos numeramus, ut grandem ii bibliothecam constituent, si loco uno convenient. Inter hos nec brevior, puto, imò nec longior, sed nec fere mirabilior est, quam qui in lucem datus millesimo sexcentesimo decimo septimo Anno Antuerpię Pagine libri omnino quinquaginta sunt, totus tamen liber non nisi versum unicum habet, tam clarum, ut nec interpretationibus, nec commentariis egeat. Octo voculis, nec pluribus constat hic versus, qui librum facit, & paginas implet non sine artificioso miraculo. Rem aperio.

Poëta Christianus Domini Matrem beatissimam æternam Virginem MARIAM laudaturus, versum scripsit hunc unicum:

Tot tibi sunt dotes Virgo, quot sidera celo.

Hoc versu cælum ordine, auræque cæli supellectilem

A totam, universa sidera complexus est. Ajunt Astrologi, non plures in cælo stellas numerari, quam mille viginti duas. Hoc proflus numero versus ille variationes admittit, & inde in librum excrevit. Nulla syllaba nec mutata nec subtracta, ipsæ inter se octo vocule ille toties transferri, & sic dicam, gyrari se passæ sunt, ut inde mille vicini duo versus emergerint, quorum nullus alteri similis, prout alibi explicamus. Pia proflus scriptura, verso uno sed stellis omnibus, laudes Virginis ad gloriam orare.

Quod si Virgini Matri tot dotes sunt, quot cælum stellas exhibet, quis tandem par erit illis dotibus percontandis? Hoc jam opus movemus, virtutes Virginis æternæ in summam cogere. Huic instituto Rosas immimus, quas recte Terræ stellas dixerimus. Mens enim tabulis triginta Stellis seu Rosis, primarias virtutes Virginis beatissimæ adumbrare, ita quidem ut quindecim facticias seu artificiosas, quindecim nativas Rosas ordine percontemus.

De Rosis præfati multa, otiose scriptiois iudico. Non nescio Rosam florum Reginam non in pharmacopoliis tantum, sed in convivis, spectaculis, triumphis multiplici usu celebratissimam; in bellis etiam arma & clypeos rosis insignitos. P. Cornelius Scipio reversus ex Africâ, & primus de Hannibale triumphaturus, eduxit, ut milites octavæ legionis, qui primi Carthaginiensium castra oppugnabant, & Punici Ducis insignia abducerant, non die solum triumphali fasciculum Rosarum manu gestarent, sed in posterum quoque depictas in clypeis Rosas præterrent. Sed & alter P. Scipio Æmilianus eversâ demum Carthagine, undecimæ legionis milites, qui & ipsi ante alios omnes urbis muros conscendissent, rosas in stellis & armis gestare voluit, ipse Scipionis triumphalis curus undique rosis exornatus Punicam victoriam eloquio florido promulgavit. Achilles seutum, Hectoris & Aeneæ galeam rosis Homerus insigniit.

Plinius Secundus hunc florem velut depicturum: Rosa, inquit, verus spinâ nascitur quam fructu, in rubo quoque proveniens, illic etiam jucundi odoris, quam vis angustis. Germinat omnis primò inclusa granoso cortice: quo mox intumescit & in virides alabastro fastigiato paulatim rubescens dehiscit, ac sese pandit, in calycis medio sui stantis complexa luteos apices. Rosa contactu molli, odore & colore laetis, lægum, Plutarcho teste, odoris effluviū emittit. Rosa matre horrida & verius novercâ sata, stirpe nascitur spinosa & mordacibus aculeis horrenti, formâ tamen nativâ est pulcherrima. Anacreonte iudice: Rosa honor decique florum, Rosa cura amorque veris, Rosa cælitum voluptas. Sentibus quidem & paluriis sepitur, (Danaën dicas athenâ turri clausam) sed tamen facile sibi reperit amatores. Omnium oculorum pellex est, quos suâ facit ardere formâ. Verum non hic tantum oculi prestant, sed & manus, & nares, & hæc quidem studiosissimè. Neque mirum hanc ita purpuratam & diademata reginam sic ambiri. Opes habet & formam, & etiam anus placere potest. O Rosa, agebat rosacei odoris amantissimus, quam velim, cuncte olfactio, cum Catulli Fabullo totus fieri natus. Tu in trielinis & mensis, tu in hortis & areolis, tu in templis & aris, tu ubique formosa es. Et lis de te. fit, odorè an colore magis placeas. Color tibi nobilissimus, odor gratissimus: Natura gemitis tibi concessit dotes, & imperium habere iussit in omnes flores. Tu, o Rosa, hoti purpura, vesprium sanguis, corollarum ostium, murex ruborum; valetudinis antistita, morborum fugatrix, reparatrix sanitatis, mensæ antecinitas, gratiarum cura, capitis ornamentum, narium delictum, illicium oculorum, regina florum, flos florum omnium.

Si ipsam

a Suarez.
tom. 2. in
tertiam par-
tem D. Tho-
mæ.
b Saliatus
tom. 6. An-
nal. Ecclæ-
siæ veteris
Testamenti.
c Christoph.
de Castro
in hist. Dei-
paræ.

Bernardus
Bauhysius
Soc. JESV.

Si ipsam de se loquentem audiamus Rosam, hæc talia dixerit: Originem meam si nosse velis, semine delitui profus exiguu, quod molliore horti gremio confortum, vapore tepescitum terra omnium mater diffudit, & ex eo herbescentem elicit viriditatem, quæ fibris & scapo nixa, sensum adolevit in fruticem, qui ductis brachiis & folia & flores porrigit carpenti dextra. Ego spinis muniore, quas mihi meus opifex non ignominia dedit, sed custodia. Adversus noctis injurias in globum contracta claudor; surgente aurora in calycem pandor; sol altus nympham me cernit explicatorem. Miraris foliorum meorum ordinem, colorem, discrimina, odorem? vires meas & virtutem laudas? tam vari generis aquas, oleum, unguenta, saccharum meo commisso nobilitari prædicas? Hoc tu age, & quidquid admirationis & laudis habes, in meum conditorem converte. Hunc admire, hunc lauda, hunc ama. Et scito, quod Salomon monet. *Quoniam, qui hæc fecit, fortior est illis: a magnitudine enim speciei & creatura cogno, sicut poterit creator horum videri.*

Hæc in prælium dicta, tu opte ingenio, Lector, ad Rosam mysticam, primam paradisi Rosam, matrem divinam non difficulter transferes. Ad rem progredimur. Quamvis in hujus *Matri laudibus*, ut Bernardus loquitur, omnis lingua balbutiat.

Cum verò divina Matri paupertas semper in amoribus fuerit, speramus paupertatem oris humani ab eâ non repudiandam. Et en calathum primum, & quo primam Rosam excerpto AVREAM.

S. I.

A Morem auro designari tam notum quam certum. Rosa Aurea Amorem in homines hæc proponit. Eum variè divina oracula auro conferunt. Septiceps candelabrum templi aureum, aureum Salomonis solium, & Arca intus & foris aureis laminis velata illius nos amoris monet, quem *Charitatem proximi* appellamus. Mater Domini, jure merito mater pulchra dilectionis dicitur. Ea enim si quispiam alius, illud sibi rectissime usurperet: *Ordinavit in me charitatem*. Ad hanc, quæ ceteras secum virtutes trahit, respiciens Bernardus dicit: *Tu virtutum omnium, inquit, speciosus vernas floribus, inter quos pulcherrimos tres miramur in te, & excellentissima. Hi sunt, quorum odore totam domum Domini reple, & Maria, Phila Humilitatis, Lilium Castitatis, Rosa Charitatis. Damianus ad rem omnino: Scio, inquit, & Domina, quia benignissima es, & amas nos amore invincibili, quos in te & per te filius tuus summa dilectione dilexit.*

Amorem Virginis in humanam gentem ardentissimum fuisse, ex Amore in Deum discimus. Uterque siquidem pari passu incedunt, & ut Theologorum princeps Thomas Aquinas loquitur, *unus utriusque est habitus.*

Principio Amorem hunc testata est Virgo, cum saluanti Angelo responderet. *Fiat mihi secundum verbum tuum.* Hoc est summum in humanum genus miseratione prolaturum.

Deinde hunc in homines amorem, jam tunc exeruit, cum etiamnum in templo adolescentula divinis obsequiis se impenderet. Quidquid hoc loci inter coevas puellas vidit, quod non ad normam virtutis esset, suavi admonitione absterfit: si forte risum levissimum, oculos liberos, verba minus ponderata, animum minus patientem in aliis observasset (ut Bonaventura memorat) amore ingenti corrigere studuit, nonnumquam vel solo oculorum severiore nutu, qui satis diceret, quod verba solerent.

Tertio: quæ illa porro Charitas fuit, cum ad Elisabetham cognatam animum se longè inferiorem visere, eidemque trimestri toto famulari non esset designata?

Tom. I.

A Tunc sanè panem oris non comedit: fecit, quod erga dominas solent ancillæ. Charitas eam è cubiculo in montes, in vias asperas, in aedes alienas traxit.

Quarto, non sanctissimis solum exemplis nos docuit, quid posset, sed quid etiam soleret aliis plus amor præstare. Parent fortassis aliqui amoris legibus satisfactum ab eo, qui optima quæque aliis voverit, animo benevolus sed solo; verbis prolixus, sed solis; licet inter manus sine ope & operâ complicata ferientur. Erratis, o boni, erratis splendide. Actuosus est amor, aut amor non est.

Plurimæ præscorum statuae sine brachiis & manibus formabantur. Non talis est amor: opus monstrat, nec remissè, aut lentâ manu: totus in actionem exurgit, laboriosus & impiger est. Talis erat Amor Virginis. Nam, teste Lucâ, *Exurgens Maria abiit in montana cum festinatione.* Erant nimirum manus ejus tornatiles, aureæ, plene hyacinthis. Manus benedicæ & munificæ, ad motum expeditæ, amoris actionibus affixæ, hyacinthis nitidæ, quando earum finis est in æternitate cælum, in hac vitâ spem cæli, & velut pignus offerre. Sunt fortassis, quibus hæc ad imitationem placeant, nec ea tamen imitentur, nisi cum id eis facile ac commodum est, cum honori & auctoritati nil decedit. Nemo sic amat, ut jure suo vel minimum velit cedere. Aliiter Virgo beatissima. Ne quem illa exemplo sequore turbaret, prærogativam Virginitatis sapienter celans, & jus castissimi puerperii velut oblita, inter ceteras puerperas perinde ut immundam se stuit lustrandam. En sincerissimum amorem sui honoris contemptorem.

Quinto: quo amoris testimonio pauperculus sponsus in oppido Canâ subvenit, & vini penuriam suis levavit precibus? Neque enim matri voluit deesse filius. Vinum convivis omnibus post matris preces largissimum fluxit.

Sexto, nemini dubium sit, quin hostes filii, eo quo filius amore sit complexus. Nec, si opus, pro iisdem cum filio mori reculatur. Quippe noverat hoc à filio imperari. Et quod maximas huic amoris faces subdidit: Vidit & audivit filium in quentâ trabe & preces & lacrymas pro inimicis, pro infidelibus, pro parricidis fundere. Nec ulla mater felicius imitata est filium, quam hæc divina.

S. II.

Ex hoc amoris fonte, omnes Virginis actiones summiuntur pretii. Christianus Ecclesiastes affirmans: *Cum meriti radix ait, gratia sit & charitas, Maria plus merebatur, cum Christum pannis involveret, quam Laurentius cum pro Christo candentem craticulam toleraret.*

Fingit Maro Didonis sinu Cupidinem foveri, & ab isto hospite reginam in flammis mutari. Mittamus fabulas. Maria sinu fovebat Christum amoris infiniti pelagus: quos inde ignes non hausit? Et quid mirum, inquit Bonaventura, si præ omnibus diligit, quæ dilecta Bonav. in est præ omnibus? Hæc illa fornax, in quâ probatissimum è cælo aurum liquidum dies nocteque arsit. Hæc illa est femina sic semper amicta sole, ut undequaque amoris radiose vibraret. Hæc virgo cælum crystallinum & tralucidum est, quod amoris æstum velut pluvias & rorem effundit. Nec stillare desit hoc cælum. Quotidiana in nos beneficia inde sunt. Hæc Virgo cælum sideribus distinctum, stellis plenum, omnigenis virtutibus ornatum, amoris sole singulariter fulget. Hæc Virgo cælum empyreum, ob amorem maximum, quo omne genus humanum amplexa est.

Hinc illa tot præscorum Patrum encomia. Disertissimus Græcorum Chrysostomus: *Ave cælum*, inquit, *Chrysost. de in quo Dominus paravit sedem suam.* Et ut idem Orator Annunc. B. sanctus loquitur, *Æternus Pater legarum suum Gabrie. Virginit. lem hoc*

Sff 2

Aug. rem.
10. ser. 18.
de sanctis
mibi p. 415.

Mater Do-
mini em-
pyreum
caelum.

lem hoc iussu amandavit: Vade ad alterum caelum, quod est in terra. Eruditissimus Latinorum Augustinus: Dum, inquit, desponsaretur sabro, cali nupsit architecto. Nam qui terrâ, mari, caloque non capitur, intra unius corpusculi membra suscipitur. O femina super feminas benedicta, quæ virum omnino non novit, & virum suo utero circumdedit. Quid dicam, si caelum te vocem, altior es; si Dominam Angelorum, per omnia esse probaris. Nec aliter locuti Patres ceteri. Empyreum caelum mater Domini fuit, nam uti hoc maximum mundi corpus cetera continet omnia, ita Maria universos homines, amicos, inimicos, amoris brachiis stringit. Hodieque animos malignis odiis à se disjunctissimos jungit. Istud exemplo sit.

Inter Aragoniæ Regem Alfonso, & Raimundum à sancto Egidio Comitem diuturna fuit discrepatio, nec ullius facundia tam potens, quæ iras identidem gliscentes sepeliret. Demum anno Christiano millesimo centesimo octogesimo tertio pax ita coaluit. Homo mechanicus opifex, coram Præfule ceterisque Sacerdotibus oratione simplici exposuit, à Deo imperatum sibi, monstraret Virginis matris cum divino puero pictæ iconem, & unâ inscriptionem illam: Ecce Agnus Dei, qui tollis peccata Mundi, dona nobis pacem. Itaque se Divinis iussis non potuisse non parere. Hic sanè non magnificus caduceator ita discordes animos movit, ut id etiam utriusque partis invidentes oculi sine testari. Dexteras dederunt, & iurjurando sanciverunt pacem. Illam celestis Virginis imaginem diversis laminis incisam ad pectus palam gestarunt. Unde tanta religio animis incescit, ut quicumque effigiem illam divinæ matris gereret oculis conspicuam, etiam inter hostes tutus ageret. Imò si quis fratri germanum fratrem occidisset, superstitem fratrem vel offensissimum nullo negotio sibi conciliare poterat hac unâ imagine monstratâ. Nimirum mater divina, mater pulchræ dilectionis est. Plurimum ubique amoris est, sed turpis. Discamus hinc castè amare.

§. III.

Dominus JESUS Rex cali DEVS idem & homo docuit humanum genus, charitatem esse omnium virtutum maximam. Nec tantum docuit, sed etiam præcepit. Et amorem quidem in homines hac lege imperavit: Diliges proximum tuum sicut teipsum. Neque solum hoc docuit & præcepit, sed & præcepti exemplum statuens seipsum: Majorem, inquit, hac dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis. An non ille ipse posuit, qui hominem induens, innumeros labores & arumnas tulit, ut homo, qui culpâ suâ ceciderat, ope alienâ surgeret? In hoc, inquit Joannes, cognovimus charitatem Dei, quoniam ille animam suam pro nobis posuit, & nos debemus pro fratribus animas ponere. Non potes pro alio caput tuum devovere? poteris saltem alterius pedes lavare. Christus in supremâ cenâ cum suorum pedes lavisset: Scitis, inquit, quid fecerim vobis? & vos debetis alter alterius lavare pedes. Id Paulus explicans: Alter alterius onera portate, inquit, & sic adimplebitis legem Christi. Lex una Charitatis omnes omnino leges complectitur.

Querit olim Pilatus: Quid est Veritas? Nos hîc: Quid est Charitas? Theologi: Virtus est, ajunt, quâ homo diligit DEVM & hominem, sed tam Deum quàm hominem propter Deum. De amore hoc gemino elegantè Augustinus: Dei dilectio, inquit, prior est ordine præcipiendi, proximi autem dilectio prior est ordine faciendi. Neque enim qui tibi præciperet dilectionem istam in duobus præceptis, prius tibi commendaret proximum, & postea Deum, sed prius Deum, postea proximum. Addidit: Tu autem quia Deum non vides, diligendo proximum quem vides, promereris,

A & purgas oculum ad eum evidenter videndum, quem nondum vides. Qui autem, inquit Joannes, non diligit fratrem suum, quem videret: Deum quem non videt, quomodo potest diligi?

Amor in homines tunc demum laudandus est, cum Quotus Verax, Rectus, Efficax, Sanctus est. Explico succinctè hunc præcepti gulam.

§. IV.

Principiò sit Amor Verax. Hic revera non querit, sed qua sua sunt. Exemplo sit Paulus Dei hominumque amatissimus, qui de seipso: Non querens, inquit, quid mihi utile est, sed quod multus, ut salvi fiant. Hinc ingenti spiritu ausus est dicere: Optabam ego ipse anathema esse pro Christo pro fratribus meis. Hinc epistolis Corinthi, Philippo, Thessalonicam missis: Cùm liber essem, inquit, ex omnibus, omnium me servum feci, ut plures lucrificerem. Et factus Iudæis tanquam Iudæus, ut Iudæos lucrificerem. His qui sub lege sunt, quasi sub lege essem, cùm ipse non essem sub lege, ut eos, qui sub lege erant, lucrificerem, &c. Factus sum infirmis infirmus, ut infirmos lucrificerem. Omnium enim factus sum, ut omnes facerem salvos. Testis mihi est Deus, quomodo cupiam omnes vos in viscibus Iesu Christi. In verbis nostris est ad commoriendum & ad convivendum. Facti sumus parvuli in medio vestrum, tanquam si nutriti fuerat filios suos: ita desiderantes vos, cupide volebamur tradere vobis non solum Evangelium Dei, sed etiam animas nostras, quoniam charissimi nobis facti estis. Hic ignis amplissimum Pauli pectus coquebat.

Juvenis olim religiosum senem Interrogans: Oro te, Pater, ajebat, dic ex animi tui sententiâ, quid tibi videatur. Duo fratres sunt, quorum alter in togatiolo suo quietus perdurat, jejunium quandoque ad ultimum sextum diem producit, nec interim conatos sibi labores quidquam remittit. Alter verò unius rei fatigat, ut ægrotis inserviat. Dic, obsecro, cuius vivendi genus videatur Deo acceptius? Cui senex: Non opus hic, inquit, deliberatione multa. Dico: Si frater ille, qui sex diebus protrahit jejunium, suis sese ipse naribus suspendat, illi alteri, qui ægrotantibus ministrat, pro merito nequitiam æqualis esse poterit. Nimirum tanti est charitas, cùm verax est. Universa delicta operit charitas. Hac hominem non amat, quia utilis, formosus, delectabilis, sed quia imago Dei est, quam propter Deum amandam esse novimus. Amore minime Veraci eum prosequor, quem amo, quia oculis meis placet, quia voluptati meæ parer, quia commodis meis subservit. Canis hæc charitas est, quæ non hominem, sed formam, fortunam hominis amat. Hinc Sapientis dictum verissimum: Amici divitum multi. Sic canis suum dominum amat, ut panis buccem aut os obneat, sic & dominus canem aut equum amat, ut inde commodum aut oblectamentum capiat. Alter Christus, alter nos Paulus erudiens: Finis præcepti, ait, est charitas de cordi parata, & conscientiâ bonâ, & fide non fictâ.

§. V.

Deinde amor in hominem sit Rectus, seu compositus. Dicitur oportet. Charitas & composita & ordinata nemini quidquam invidet, non corporis, non animi dona, non opes, non scientiam, non virtutes, non ipsam beatitudinem. Si Abelem Cain, si Iosephum fratres, si Davidem Saul seridè amasset, non eum tam gravi pressisset invidia. Tu livor invidiæ, tu repot charitatis in causâ es, cur amorem odium & invidia expugnent. Atque hinc oritur mala taciturnitas, hinc in laudandis aliis parcitas, ut etiam interrogati, quomodo ille aut ille se gesserit, vix serdè frigidissimum illud bene referamus. Ubi verò charitas est, quàm pronis & propitius auribus laudes aliorum audiuntur, & quantum

Ins. cap. 10.
v. 27.
Ioan. c. 15.
v. 13.

1. Ioan. 3.
v. 19.

Ioan. c. 13.
v. 14.
Gal. cap. 6.
v. 2.

Ioan. c. 18.
v. 38.

Aug. tr. 17.
in Ioan. c. 5.

tum licet propagantur? quam ardentem vota illa ingeminantur? *Frater noster es, crescas in mille millia, & possideat semen tuum portas inimicorum tuorum.* Hæ charitatis faulste acclamationes sunt: Invidia & odium aliis devotionibus & imprecationibus utitur: ut te corvi exoculent, ut te mille diaboli lacerent, ut te gehenna glutiat. Hæc odii devotiora sunt carmina. Hic charitas sine lege, sine ordine confusissima est. Quam longè aliud est præficus Sapiens canticum illud: *Deum sequere; melior est venia vindictæ; vidisti proximum tuum, vidisti Deum tuum.*

Davidem & Jonathan Regis filium ambos juvenes videre. Jonathan pastoritum illum hominem eo amore complexus est, crescentem ipsi gloriam aded non invidebat, ut suis se vestibus exuens, Davidem iis induerit. Amorem hunc Jonathan nec formidanda patris superbicia, nec crudele imperium potuit cohibere. Ubi amor est, procul exulat invidia.

§. VI.

Tertio, sincera proximi Charitas, *Efficax & Robusta* est. Quod Joannes discretissime præcipiens: *Filioli, ait, non diligamus verbo, neque lingua, sed opere & veritate.* Samaritanus equis ille hominis vulnerati, quem in via reperit, non tantum miseris est, sed vulneribus insuper oleum & vinum instillavit, ut chirurgus, & sanguinem jumento suo imposuit, ut conductus famulus, cum tamen alias Samaritani Judæos cane pejus & angue oderint. Expendamus, obsecro, sed summatim, hoc Samaritani illustrissimum factum, & obsequiosi amoris septem admiranda inveniemus. 1. Samaritanus fuit, & nihilominus tamen charitatis officium Judæo exhibuit, cum alias Samaritani & Judæi capitales essent hostes: Non enim contumuntur Judæi Samaritanis; respondit Samaritis Christo ad fontem. 2. Misericordia mortui, cum nec Levites, nec Sacerdos illac prætereuntes ullam miseratione tangerentur. 3. Chirurgus fuit vulnerati, cuius plagas oleo & vino eluit, & alligavit vulnera ejus. 4. Auriga fuit miseri, nam imponens illum in jumentum suum, duxit in stabulum; ipse pedes secutus. 5. Nofocomus fuit faucii, nam curam ejus egit. 6. Tribunus ærarius fuit spoliati, nam protulit duos denarios, & dedit stabulario, & ait, curam illius habe. 7. Vas & fideiussor fuit pro curando corpore extremè affecto, nam addidit: *Quodcumque supererogaveris, ego, cum rediero, reddam tibi.* En Christiane, inimicissimos etiam & capitales hostes amore prosequendos. Inimici & miseri, maximè proximi.

Achilles ab Ajace interrogatus, quos omni vita maximos labores exantlasset? Hos, respondit, inter labores gravissimos colloco, quos pro amicis & charis hominibus pertuli. Interrogavit Ajax amplius, quos censeret jucundissimos? Eisdem, dixit. Hoc amoris est Efficacis & Robusti, operosum quid & asperum pro alio pati, aut facere. Charitas, quæ omnem laborem fugit, incommoda omnia declinat, charitas non est.

Considerate mihi gelidissimum hunc ignem, mortuum charitatem. Est homo egenus & miser, qui tuam implorat opem: hunc tu desolocco palliolo, vel veste attrita, vel prompto consilio, vel brevi scriptiuncula, vel quadrantis paucis, aut etiam pauculis verbis juvare potes, sed rejicis. Et ut suus huic inclementia sit focus & color, illud unicum culpæ prætextis: Juvet illum alius; ego non omnibus servio. Itane Christiane torpidissime, expeditum te censēs crimine? Tibi Christus ab iride coram orbe toto in os exprobrabit: *Quod uni ex minimis meis non fecisti, mihi non fecisti.*

Non est verus amor, qui robustus non est. Charitas omnes in aliis defectus tam naturæ ac corporis, quam alios animi & fortunæ tolerat, & quantum potest, regit & convelat. Charitas cum cæcis, claudis, senibus, indoctis, imprudentibus, ægris, egenis mitissime agit

Tom. I.

A ut mater: prout exhortatur Paulus: *Non sit schisma in corpore; sed id ipsum pro invicem sollicita sint membra: & si quid patitur unum membrum, compatiuntur omnia membra: sive gloriatur unum membrum, congaudent omnia membra.* Vos autem estis corpus Christi, & membra de membro.

Deum non diligit, qui, quod Deus jubet, non diligit proximum. Ea est ratio circuli, ut ab eo ad centrum nulla prorsus linea perducere possit, quæ tangant centrum, nisi tangant etiam seipsas, quod Euclides evidentissime demonstrat. Pari planè modo, non possumus amare Deum, nisi quod præcipit Deus, amemus & proximum. Eiusdem est habitus, ut scholæ loquuntur, amor quo Deus & quo proximum complectimur. Hinc illud divini Pauli: *Qui diligit proximum, legem implevit.* Tanti Deus amorem proximi facit, ut non velit, imò non possit amari, nisi ametur & proximus. Vis amore centrum tangere? non poteris, nisi & lineas omnes tangas, quæ desinunt in centro. B Amore lineas non contingis? etiam à centro ut inimicus abis.

Sunt in cantu notæ musicæ, quarum aliquæ ipsis lineis inhaerent, alia inter duas lineas, quædam velut exleges extra lineas, aut supra eas, aut infra sunt, nihilominus ad harmoniam faciunt, & cantum juvant. Sic hominum aliqui leges tam divinas quam politicas observant, & scire ad omnium sese ingenium accommodant, comes, graciosi, affabiles. Hos amare facile est. At sunt alii contra morosi, asperi, difficiles, tetrici, turbatores, prorsus exleges, sed etiam hos robusta charitas amicis stringit brachiis. Non enim hi minus diligendi sunt, quia minus graciosi sunt. Amor in illos aequè dispensandus est, quia saltem homines communis naturæ, Dei imagines sunt. Efficax & robusta charitas omnes molestias & injurias, velut struthiocamelus ferrum, concoquere novit. Ita David nebulonis Semei maledicentiam generosè digerens: *Dimitte eum, inquit, ut maledicat juxta præceptum Domini.* Hoc robur charitatis est, tales etiam cultros glutire & digerere.

Quarto, vera charitas Sancta est. Joannes attestatur: *Sanctus, omnis, qui diligit, ex Deo natus est, & cognoscit Deum. Qui non diligit, non novit Deum.* Sanctum dicimus hunc in homines amorem, ut eum repudiemus, qui profanus, turpis, impurus est. De amore casto & sancto dictum est: *Foris ut mors dilectio.* Sed etiam amor minimè sanctus hanc sibi fortitudinem arrogat. Quod vel illa in Hispaniâ rupes confirmet, quæ *Petra amantium* dicitur. Et quia in hac descriptione rariora quædam & minus protrita obviaque sectari animus est, ideò illam amantium petram, ut rem passim ignotam explicio.

Juvenis Hispanus, Granatæ triennio captivus, quod multum dominus rebus urbanis & domesticis utebatur, morum & vultus elegantia herilem filiam allexit in amorem. Libera consuetudo diu futura non erat, altero servo, virgine jam nubili. Ergo fugæ consilium capiunt. Id adolescenti honestum visum, quoniam ad suos fugiebat, à suis illa abibat. Profecti, cum inter Archidonam & Antequeram medio spatio ad petram perveniscent, fessique requiserent, en virginis patrem & comites omnes equis vectos contento cursu insequentes vident. Quid facerent fugitivi? quod se verterent? quid consilii caperent? Fallaces hominum spes, miscra conditio: Examinati metu, quod unum erat reliquum, per petra cautes rependo in cacumen evadunt. Sed inane hoc præsidium fuit. Ardens oculis pater, trucique voce descendere jubet: nisi morem gerant, continuo extrema exempla editurum minatur. Ceteri admonere, rogare, hortari, unam salutis spem in patris misericordia superesse: se ad pedes abjicerent, & veniam precarentur. Parere reculantibus, ex equis omnes dilapsi in pedes tentant ascendere. Juvenis contra obmoliri saxa, glebas, stipites, & arma facere, quæcumque dabat despo-

S13

ratio.

ratio. Igitur è vicino vico sagittarii evocantur. Eorum adventu fracti animis fugitivi, jamque certo exitio imminente, quod reliquum erat, ignominiam, proba, cruciatus majores evadere parant. Ergo quod unicum restabat, mori eligunt, & mutuis brachiis arctoque complexu colligari ab eâ parte, quâ levius pater intentus erat operi, sese præcipientes devolvunt. Sic in limam vallem perlari extinctique sunt, omnibus qui aderant, præter patrem, miserantibus fortunam & illacrymantibus nonnullis dolentibus casum eorum, quod eos non prius amor quàm vita defecisset. Eò loci sepulti sunt, & monti nomen inditum *Petra amantium*; ingens animorum constantia meliori digna exitu, nobileque certamen, si pro verâ religione, non pro vefano amore fuisset susceptum.

§. VIII.

In speculo
discipuli
cap. ult.
Vitiolus in
hominem
amor est
blandus:

Non est autem difficile, amorem, qui terram & carnem sapit, à vero & divino discernere. Et ceteris hæc signa sunt: Vitiolus in hominem amor, beati Bonaventuræ sensu, est blandus, puerilis, improbus. Blandus est, nam sermonis facerem & lenocinia verborum adhibet. Alter alteri exaggerat; quantum se mutuo diligant, & quàm omne colloqui tempus breve censcant, et si sermonibus diem noctemque impendant. Et reverâ, cum tales conveniant, in infinitum abitare loquendi. Quandocunque finiant, superest quod dicant.

Puerilis.

Puerilis autem hoc modo nascitur. Amicitia puorum res luforias, jectacula, merendas, vanas narrationulas querit: sic aliqui se amant, ob cenâ & convivio, ludos & donariola, & quicquid ejusmodi nugarum est. Huc spectant, anxie quidquid novi est conquirere, & si quid rumoris affluit, mox mutuis epistolis inferere, ita vanissima quæque vel literis vel sermonibus miscere. Amor degener sacra & ad salutem spectantia raro tractat, nisi sub initium sui, & hoc amoris parum sancti mantelum est: sanctè incipere, specie honesti convenire subinde blandâ manu se mutuo contingere & mulcere, obsequia mutua deferre, sed demum in molles & lascivos affectus definire: sic aviculæ capiuntur visco; sic caupones ebriis aut rudibus vappam & fugiens vinum pro nectarico vendunt; sic hamus tegitur elcâ, quam appetituri sciuntur pisciculi.

Deinde hic degener Amor cor reddit inquietum, cum abiens est, qui amat, & facilis insurgit ira ad omnem offensunculam; alter alterum vocat ingratum, objicitque ei beneficia, si minus videatur respondere amor. Accedit impatientia & zelotypia, cum amatus alium etiam amat, aut ab alio amatur. Quæ omnia longè absunt à puro veròque amore.

Improbis.

Improbis autem amor est, cum in fraudes aut vitia conjuratur, & plerumque cum alterius damno. Hinc illæ voces pessimè usurpatæ: *In quo quis audeat, audeo & ego*. Hebraus Sapiens hic monet, & pervellens aurem: *Fili mi, ait, si te lactaverim peccatores, non acquiescas eis. Si dixerint, veni nobiscum, &c. ne ambules cum eis, prohibe pedem tuum à semitis eorum*. Degener & improbus hic amor est, qui inter vitia coalescit. Severus est sanctus amor, & æqualem in omnes benevolentiam parit, omnium ingenia, mores, defectus, aliæque onera benignè tolerando. *Dilectio proximi malum non operatur. Qui diligit proximum, legem implevit. Plenitudo ergo legis est dilectio*.

Ad Rom.
cap. 13 v. 8.
& 11.
& Gal. cap. 5.
v. 14.
Abdemelech
Jeremiam
prophetam
charitas:

Neque suum unquam deest præmium amoris vero. Abdemelech Ethiops, qui Regi Sedecie à cubiculis erat, sortem Hieremie vatis in cænosa foveam dejecti miseratus Regem suum adjit, & pro innoxio capite deprecatus est. Imperatâ veniâ Prophetam incredibili charitate de cæno eduxit. Illi, qui odium in Hieremiam exercuerunt, in potestatem hostium devenerunt, è quibus alii occisi, alii captivi Babylonem abducti

sunt. Soli Abdemelech cerâ fide promissum est: *Libera te in illâ die, ait Dominus, & non tradetur in manus virorum, quos formidas. Sed eris liberabo te, & gladius non cadet: sed eris tibi anima tua in salutem, quia in me habuisti fiduciam*.

O grande charitatis & meritum, & præmium! capitur, vastatur, quatitur, funditus evertitur Hierusalem, & inter tot furentium gladios is unus à periculis tutus agit, cujus charitas innocentem tutari sustinuit.

Et quàm rari admodum exempli est charitas Tobie, Tobie qui Babylone captivus suæ gentis homines egenos & afflictos non tantum solabatur, sed suis etiam fortunis sublebat. Præstitit ea pietas Tobiam tam incolumem à Sennacheribi sevitâ, ut vis illa universæ genti aliquin infesta, unum virum non attigerit.

Anastasia Romana mulier loco nobili orta, quia vi-

rum sortita est sui dissimilem & pietati Christianæ in exercere, vili habitu patricium decus regere, ægros occultè circumire, carceres invivere, catenas oculari, cibo, potu ac tegumentis miseris sublevare, hortari omnes ad constantiam solebat. His charitatis officiis illustrissimam Martyrum palmam & ipsa sibi promeruit. Nimirum hoc mandatum habemus à Deo, inquit Joannes, *qui diligit Deum, diligit & fratrem suum. Qui autem habuerit substantiam hujus mundi, & viderit fratrem suum necesse habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo?*

Maria Doignies Nivellana unâ cum marito, quem in patrem castitatis consensum traxerat, leprosis infervit merâ vi amoris compulsa. Non morbi deformitas, non tabes, non contagio huic charitati poterat obfistere. Miserabilior ægrotantium facies, curam ministrantium magis accendebant. Nunc cum Christo reges sunt in cælo, qui leprosos tam fideli servitio curant in terrâ.

Bernardinus Senensis prima sanctitatis rudimenta per charitatis obsequia apud cives suos deposuit. Cum enim Senæ Hetruscæ gravi pestilentia vastaretur, Bernardinus duodenis juvenibus comitatus, quos sibi delegerat, ægrotantium lectulos obire, graviter affectos consolari, egestate laborantibus subvenire, sepelire mortuos, paratus omnes subire casus, quos tetralus illa se temere ingentibus adducere potuisset. In eo autem amplissimæ charitatis munere magis verebatur, ne quid decedentibus officeret ad beatitudinem consequendam, quàm ne quis sibi morbus obreperet ad vitam auferendam. Ceterum tantæ pietatis vir in tam præfenti periculo sanus & incolumis meruit conservari, dignique fieri, qui Religiosæ familiæ adscriptus multo magis prodesse hominibus concionando, quàm profuerat prius ministrando. Potuit Bernardinus cum Joanne gloriari: *Nos scimus, quoniam translati sumus de morte ad vitam, quoniam diligimus fratres*.

§. IX.

Neque inter idololatrias hæc virtus ignoti nominis fuit. Potuit Amylius Paulus è Cannensî acie tametsi vulneratus in tutum evadere, sed legionibus cessis noluit, equo etiam, qui illi ad fugam à Lentulo deferebatur, repudiato. Quin imò saxo sedens: *Maeste, inquit, virtute hac C. Corneli: Abi, nuntia publicè patribus, ut urbem Romam muniant, mæque, ut decet, finito inter meos milites expirare*. Mira Imperatoris charitas, qui jamjam expiraturus, de patriâ magis quàm de vitâ sollicitus fuit. Nec penitendas hic vir sortitus est exequias. Nam ut optabilis in patriâ, sic speciosius pro patriâ defunctus, supremi officii decus infelicitate amissum, virtute recuperavit. Siquidem ipse hostis Hannibal Amylii Pauli questum corpus jacere inhumatum passus non

his non est. Hic ipse Amylius Romæ ante Cannensem cladem, orationi quam de rebus à se gestis apud populum habuit, hanc clausulam adiecit: Cum in maximo proventu felicitatis vestræ, Quirites, timerem, ne quid mali fortuna moliretur, superos precatus sum, ut si quid adversi populo Romano immineret, id totum in meam domum converteretur. Quapropter bene habet se res: annuendo enim votis meis hoc egerunt superi, ut vos potius meum casum doleatis, quam ego vestrum ingemiscerem.

Hæc charitatis dulcedo est, quæ etiam in efferata barbarorum ingenia penetret, quæ truces hostium mollit oculos, quæ insolentissimos flectit spiritus. Nec charitati arduum aut difficile est inter arma contraria, inter distractos cominus mucrones placidum iter reperire. Vincit iram, proferunt odium, hostilemque sanguinem hostilibus lacrymis permiscet. Hinc lacrymæ Caronis, hostium etiam cadaveribus donatæ. Hinc Africani majoris notissimæ voces: Malle se unum civem servare, quam mille hostes perdere.

Fuit aliorum civium charitas in alios, sed nullius, ut arbitror, in omnes, præterquam Atheniensis Phocionis, qui in Atticâ civitate non modo non læsit ququam, sed nec odit quidem, cum graves alioquin contentiones ab eo sæpe susceptæ essent Recipublicæ causâ. Sed in omnes humanos affectus suorum civium charitati censuit possidendos.

Sed palmam hæc in re omnibus præcipere videtur laudatissimus Pericles Dux & Orator nobilissimus, qui Republicam Atheniensium annis quadraginta, felicitate & prudentiâ incredibili gubernavit. Eximii hujus viri in suos charitas non solum cum priscis idololâtris, sed cum nostratibus etiam Christianis ceteret, & præmium ferat. Res memoriâ dignissima est, & ad imitationem unicè observanda.

Periclem tunc tabe consumpto, & jam prope animam agentem, assidentes ad lectum præstantissimi cives, & amici, commemorabant, quantis ille opibus & virtutibus enitisset: res etiam ab eo gestas recensebant, & victoriarum numerum; novem enim trophæa civitati prætor & victor excitaverat. Hæc illi submisit inter se discebant, quasi ager jam omni sensu orbis, non jam amplius intelligeret, quæ dicerentur. At ille omnia attentè audiverat, denique in medium locutus: Sanè miror, hæc à vobis tantopere celebrari, quorum partem fortuna sibi vendicat, partem aliena industria sibi assignat, & quæ multis Ducibus aliis obigerunt. Quod verò à rectè factis conscientiam singulariter erigit, & quod excellentissimum iudicio, vos omisitistis: Nemo enim, inquit, ex omnibus civibus meâ operâ pullam vestem induit. Voluit dicere, neminem unquam studio læsi.

O vocem homine Christiano dignissimam! ô virum rebus omnibus, sed hoc uno longe præcellentissimum! qui acerbas aliorum inimicitias pacare potuit non lenitate modo & mansuetudine, sed etiam charitate, quam rectè inter virtutes eminentissimam censuit. Ita Pericles in tantâ potentia nihil invidia aut iræ indultit, nec implacabili inimico ulli exitit.

§. X.

Vbi vos Christiani, qui invicem mordetis & comeditis, & ab invicem etiam, uti Paulus prædixit, consumimini? Qui alternis odiis dentes exercetis & frangitis; quibus luavius videtur perire quam ignoscere; qui æternas similitates & inimicitias in amaro corde coquitis? Quis vestrum cum Pericle sub mortem gloriosi poterit? Propter me nemo atram vestem induit?

An Dei præceptum ignoramus? Diliges proximum tuum sicut teipsum. An nescimus Christi iussu? Hæc mando vobis, ut diligatis invicem. Deus innumera pane de veste

A summi Pontificis & auræ ejus supellectile Mosi præscripsit. Quâ de re Mosi arbitrio plurima commisit. Cum verò ventum ad Rationale, quod pectori appendendum, non dixit facies, aut, calathis, sed, pones. Perinde si si diceret: De ceteris ornamentis tu videris; à summâ mitra, ad imas fimbrias elaborata sunt omnia, idque tuæ industriae relinquo; at verò illius ornamentum, quo ingenium & ratio est cohonestanda, & Rationale dicitur, præter me neminem alium volo esse auctorem. Pones Exod. c. 28. autem in rationis Doctrinam & Veritatem. Humano arbitrio multa optimus Deus permittit: amplecti castitatem, religiosam obedientiam & pauperiæ colere voluntarium esse statuit, at verò cum de charitate agitur: Hæc mando vobis, inquit, ut diligatis invicem. Hæc sapientia est, hæc veritas, nobis etiam dissimiles, & adversarios, & inimicos diligere. Sicut divitissimæ Rationalis gemmæ in eandem societatem fuerant colligatæ: sic charitate nexos oportet esse homines, quorum ille quidem adamus est nobili prosapia clarus, hic generoso rubet sanguine pyropus, ille obscuriore loco natus, uti beryllus, alter hilaritate facili benignus instar smaragdi colucet, omnes tamen summi & infimi uno charitatis aureo calathoque pectore collocati sint. Hæc mando vobis.

Hæc non scripta tantum, sed nata lex, quam non solum accepimus, legimus, didicimus, sed à natura ipsâ hausimus; quid enim rationi magis consentaneum, quam ut homo hominem sui generis consortem diligat?

Ostenderat Ezechiel Deus parentissimum campum ossibus mortuorum aridissimis conflatum. Iustus est vates eo loci ossibus tamquam vivis hominibus concionari ac dicere: Ossia arida audite verbum Domini. Extemplo audierunt & paruerunt dictis, & accesserunt ossa ad ossa unumquodque ad juncturam suam; ita ut ossa ossibus, articuli articulis, nervi nervis, venæ venis, membranae membranis jungerentur, & adhererent, totâ articulatione ad motum, ad stabilitatem, ad omnem corporis actionem, ad arma etiam capiende bene composita. Nam, ingressus est in ea spiritus, & vixerunt, steteruntque super pedes suos, exercitus grandis valde.

Quid civitates nostræ sunt nisi ossuaria, ubi alii alios corrodimus, ubi odia & inimicitias jam pridem sepultas ab inferis excitamus, ubi ossa sine lege sparsa, ubi homines sine charitate viventes fœtorem odiorum spargunt. Igitur, ossa arida audite verbum Domini. Si cadavera carne nudata, nullo spiritu animata, Prophetæ tamen vocibus obtemperarunt: Quid os rationis compotes, spiritu & fide animati, quorum vita Christus est, an Domini vocem imminente morte editam non audieris? Hæc mando vobis, ut diligatis invicem. Mortui jubentur audire & obsequi; audierunt & obsecuti sunt. Multo magis, ô vivi, audite vocem Dei vestri: Hæc mando vobis. Accedant igitur ossa ad ossa, unumquodque ad juncturam suam. Alter alterius defectus toleret & regat, alter alteri condonet injurias, alter alterum consilio, manu, facultatibus juvet. Hæc ossium junctura, commissura sunt articularum, hæc charitatis lex est, ut quæ nobis ab alio fieri vellemus, eadem à nobis alteri fiant: quod ingrati aliis & exolum novimus, id quantum licet & facere & dicere omittamus; quod verò scimus acceptum, illud & sermone & actione, quoad permisum, repræsentemus. Quod Paulus plurimum commendans: Unusquisque vestram, inquit, proximo suo placeat in bonum, ad edificationem. Debeamus autem nos firmiores, imbecillitates infirmorum sustinere, & non nobis placere. Deus autem patientia & solatio det vobis id ipsum facere in alterutrum secundum Iesum Christum; ut unanimes uno ore honorificetis Deum. Charitas ossa etiam arida commissuris prorsus admirandis conglutinat.

Charitas nobis dissimiles, adversarios, & inimicos complectitur.

Charitatis lex non tantum scripta, sed nata.

Ezech. c. 37. v. 4. Ibid. v. 7.

Ibid. v. 10.

Defectus proximi sunt tolerandi.

Rom. c. 15. v. 1. & seq.

§. XI.

Philippus
Bosquet in
Scipione
claudican-
tium cont.
6. milit. pag.
445.

NARRAT Divi Francisci familiā ecclesiastes celeberrimus rem inauditam, quam sibi certa fide ait constare. Montibus Hannonię viri complures pilā palmariā ludebant, reflexis (ut fit, ætate maxime) ad cubitum usque manicis. Fortē fortunā mulier uterum ferens eō loci transitura nonnihil substitit. Hic repente velut anthropophagiæ morbo contracta unius ē luforibus carnem brachii appetiit. Itaque confessa morbum, summis precibus rogavit, liceret sibi hoc voto frui, & explere appetentiam. At lufor magni animi, & periculum tam prolis quā matris gravide miseratus, arrepto mox cultello tantum carnis ē suomet brachio excidit, quantum tam infolite fami sufficere credidit, idque perhumaniter vescendum feminæ dedit. O novum Murium Cordum Scævola! sed non satiata est hoc bolo infāna mulieris appetentia. Nam primā carnis parte, quam acceperat, avidē devorata, obsecratione jam contentiore petiit & alteram. Nec repulsam tulit. Etenim lufor priore suā audaciā jam paratior charitati obsequi, rursus aliam (mirabile dictū) partem ex altero brachio excidit, & porrexit in cibum. Sed nondum importunæ mulieris abstergebat gula est expleta. Cūque tertium quod prius, petere auderet, ille robusti pectoris vir committere respondit: Mea mihi liberalitas, mater, nimis magno stabit: non sum ferendo, ut tertium bolum porrigam. Itaque aut priori dape contenta abis, & rem Deo committis, aut ē sociis meis aliam queris, qui tibi tantundem charitatis & obsequii, quantum ego exhibeat.

Non sola Roma Mutios olim generat, Christiana charitas audere scit majora, & quod multo excellentius, ex longē nobiliori causā.

§. XII.

Sed ubi nunc ii, qui non tantum carnem ē brachio, sed nec numulum ē marsupio, nec particulam ex obsoleto pallio darent charitati moti, qui mutuis sese odiis concerpunt, qui invidiæ debilibus sese lacertant? ubi invidia, ubi odium vivit, ibi extincta est charitas. Audite quicumque vel scintillam odii in alium forvetis, audite homicidæ. Adversum vos Joannes Apostolus clamat: Qui non diligit, manet in morte. Omnis, qui odit fratrem suum, homicida est. Et scitis, quoniam omnis homicida non habet vitam æternam in seipso manentem. Hæc Augustinus luculenter explicans: Passum, inquit, & placitum cum Deo fecimus, & conditionem solvendi debiti in cautione subscripsimus: Dimitte nobis, plenā fiduciā petimus: Si & nos dimittimus. Si autem non dimittimus, dimitti nobis peccata non putemus. Ne nos ipsos fallamus. Humanum est irasci; sed non debet iracundia tua, natus furculus brevis, suspicionibus irrigari, & ad trabem pervenire. Aliud est enim ira, aliud odium. Culpas in alio iram, & tenes odium in teipso. In comparatione odii ira festuca est. Sed festucam si nutrias, trabs erit. Si evellas & projicias, nihil erit.

Qui odit fratrem suum, ambulat, exire, intrat, procedit nulli catenis oneratus, nullo carcere inclusus, reatu tamen ligatus est. Noli illum putare sine carcere esse. Carcer ejus, cor ejus est. Odiū fratrem tuum, & securus ambulat: & concordare non vult? Non agnoscis, quare spatium dederit tibi Deus? Ecce jam homicida es, & adhuc vivis. Si Dominum iratum haberes, cum odio fratris tui subito rapereris. * Parcit tibi Deus; parce tu tibi, concorda cum fratre tuo. Aut forte tu vis, & ille non vult? sufficit tibi. Habes, unde illum doceas: te solvisse. Dic, si vis concordare, & ille non vult; dic securus, dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Sed quod sequitur, vide. Non vis dimittere peccatum fratri tuo, & dicturus es, Sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. An non es dicturus hoc si non es dicturus, nihil es accepturus. Si autem dicturus es, falsum es dicturus. Ergo dic, & verum dic.

* Ad infir-
mos.

Matth. c. 6.
v. 12.

A Quomodo dicturus es verum, qui fratri tuo noluisse lacere peccatum? Omnes ergo audiamus, omnes timeamus. Sic, quætidie venire hominem, genua figere, fronte terram concutere, aliquando vultum suum lacrymis rigare: & in ista tantā humilitate ac perturbatione dicit: Domine vindica me, occide inimicum meum.

Non expectemus vindicari, fratres. Quid est vindicari, nisi malo alieno pasci? Appositissime hic Hieronymus. Quid prodest, inquit, tenuari corpus abstinentiā, si animus intumescat superbiā? quid virtutis habet, vinum non bibere, & viā odio inebriari?

Hic iterum te monemus, Leātor, quod initio monuimus, & semper observatum cupimus: Virtutes à nobis non speculativas, quas vocant, sed practicas doceri scias. Sapienter prorsus & verē Romanus Sapiens, Cordebus Philosopher: Imperfectum, inquit, ac languidum bonum est, in otium sine actu projecta virtus, nunquam id quod dedit ostendens. Quis negat illum debere profectus suos in opere tentare? nec tantum quid faciendum sit cogitare, sed etiam aliquando manum exercere, & ea, quæ meditata sunt, ad verum perducere? Ergo virtus, quæ agere non vult, virtutis nomen amittit. Nunquam ulque eō interclusa sunt omnia, ut actioni honestæ locus non sit. Non igitur hæc omnia referimus ad actionem, cāmque quā honestissimam, & quæ ad virtutis leges inflectatur. Eam ob causam de nullā virtute locuturi sumus, quin continuo monstremus, quā ratione ea in opus prodire possit, & manus ostendere. Ordinimur ab Amore in homines recto caltōque.

AMORIS ACTIONES,
SEU, PRAXIS.

1. Amor, si verus est, omnes amaritudinis, fustigat, & avertionis scintillas in animo contra quem, & quæ ad virtutis leges inflectatur. Eam ob causam de nullā virtute locuturi sumus, quin continuo monstremus, quā ratione ea in opus prodire possit, & manus ostendere. Ordinimur ab Amore in homines recto caltōque.

2. Amoris est omnia optimè interpretari. Quid si bene opus interpretationem benignam respuat, saltem operandi finem seu intentionem excusare.

3. Amoris est promptè libenterque opitulari, non tantum consilio solum, sed & re, ac manu. Qualis enim amor, qui verbis quidem & consiliis abundet, manum autem admoveat, aut crumenam solvere religioni ducat? Qui habuerit, inquit Joannes, substantiam hujus mundi, & viderit fratrem suum necesse habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo?

4. Amoris est sententia sua, imò & jure suo non minus quam (si ullo modo fieri possit) non gravatē cedere sine necessitate ulli homini contradicere, est amoris nequum solvere, turbas ciere, litigium contrahere, odium excitare.

5. Amoris est, non debitum tantum sed & voluntarium subinde officium conferre, operam gratis tribuere, nec amicis tantum & notis, sed etiam inimicis ac ignotis gratificari & subservire.

6. Amoris est, obsequiis certare, imò & prævenire. Amor non aliā monetā quā amore emittit. Nec quicquam ad amandum potentius invitat, quā qui amat, licet hoc ei utilitatem non adferat. Omnia suis commodis metiri, non est amare, sed mercari. Amor verus nec mercator est, nec Mercenarius. Tarsensis magistri vox est: Charitate fraternitatis diligentes, honore invicem pre-rementes: Honor mutuus alit amorem.

7. Amoris est injurias ac offensas etiam gravissimas æquo animo tolerare: imbecillitates qualescumque quorumcumque proptius oculis transire, & iis qui molestius urgent, promptius veniam dare: charitas enim patiens est, omnia suffert, & omnia sustinet. Gregorii verbum est: Si amas, toleras, si desisti tolerare, desisti & amare.

8. Amoris

8. Amoris est, aliorum successibus gaudere & gratulari, res illorum aduersas & damna commiserari. Si quidem emulationes & omnem invidia mordacitatem ignorat sincerus amor. Christiana charitatis est, gaudere cum gaudentibus, flere cum flentibus.

9. Amoris est pro æmulis, obsecratoribus & inimicis quotidianas preces fundere. Res hæc maximi momenti, quia lex Domini est, Orare pro persequentibus. Orare tantum diligere etiam & benefacere. Beati Bonaventuræ documentum est: si aliqui domestici tui, vel vicini tibi fuerit in corde onerosus, illi stude magis obsequiosus esse & affabilis, & cito senties remedium illius morbi. Hæc Christiani amoris norma est, beneficia in indignos beneficis dispensare.

Ita Christus, ita Mater ac Discipuli Christi, ita omnes Christianæ nobilitatis heroës ac heroïdes. Diligendissimi sunt omnes propter Deum, Deus autem propter seipsum. Amor omnibus bene uirur, amico ad benevolentiam, inimico autem ad patientiam.

CAPVT II.

Rosa Cereæ, seu, Mansuetudo.

§. I.

PATIENTIA tristitiam, mansuetudo vincit iram. Mater Domini, si quicquam hominum, illud Sircidæ servavit exactissimè: In mansuetudine persepe operata, & super hominum gloriam diligens. In orbe nil similius Dei filio, quàm hæc Dei mater: Filius mitissimus, mitissima fuit & mater. Filii vox est: Discite a me, quia mitis sum, & humilis corde. Ubi submissio, ibi & mansuetudo: illa in matre & filio singularis ac summa, ergo & ista.

Ille Alberto Magno tractabilis & mansuetus est, qui habet bonos mores, & est omnibus conformis in his, quæ fieri possunt secundum Deum. Virgo beatissima, quod in illa Bernardus admiratur, omnibus omnia est facta mansuetudine. Nec defuit occasio virtutis istius exercendæ. Hostes habuit & multos, & potentes. Cum enim filium omnes pæne sacri ordinis homines, Pharisæi, Scribæ, Sacerdotes, Pontifices, acerbissimis odiis sint insecuti, plebem ut secum sentiret, in eum instigant; quàm enim contemptum de eo locuti: Nôine hic est fabri filius, nôine mater ejus dicitur Maria? Et scandalizabant in illo. Hi invidia pleni, hostes filii, matris certe amici non erant. Hos omnes mater mitissima tam incredibili motum suavitæ pertulit, ut Ecclesia jure merito hanc mansuetudinem extollens, canat: Virgo singularis, inter omnes mitis, nos culpa solutos, mites fac & castos. Mansuetissimus Regum Hebræorum David preces suas allegans Deo; Memento, inquit, David & omnis mansuetudinis ejus. Magnarum virium fuit hæc oratio. Sed quantò majorum erunt istæ: Memento Domine matris, & omnis mansuetudinis ejus. Memento Domine filii, & omnis mansuetudinis ejus.

Paulus suis precibus vim summam addidit: Observo vos, inquit, per mansuetudinem & modestiam Christi. Mediolanensis Pontifex Ambrosius mores vitæque Virginis beatissimæ velut carbone delineans: Sit vobis, inquit, tanquam in imagine descripta virginitas, vitæque beatæ Maria, de qua velut speculo refulget species castitatis, & formæ virtutis, &c. Nullum ledere, bene velle omnibus, assurgere majoribus natu, equalibus non invidere, fugere jactantiam, rationem sequi, amare virtutem. Quando ista vel vultu læsit parentes? quando dissensit a propinquis? quando fastidivit humilem? quando desistit debili? quando vitavit inopem? Virgo verè mitis in omnes, virgo singularis. Nihil torrum in ejus oculis, nihil in verbis proax, nihil in actu invecundum. Non gestus fractior, non incessus solutior, non vox petulantior;

A ut ipsa corporis species simulachrum fuerit mentis, figura probitatis.

Cum Augustus Imperator arrogante censu ac descriptione orbem univèrsum turbaret, virgo uterum ferens, jamque partu vicina Nazaretho Berthehemum proficisci compulsa promptissimè paruit. Et videte, quàm illa nec Cæsari, nec ulli alteri malè precata, non Cæsaris arrogantiam derestata, non se regii sanguinis jactans virginem, non suam ab avo Davide prosapiam extollens iter suscepit velut feminarum pauperum. Et cum ubique patèretur repulsam, ubique exclusissima, vix demùm stabulo recepta, nec verbulo tamen mansuetudinem offendit. Hinc merito de illa Bernardus: Revolve, inquit, scripturæ seriem, & si quid in Mariâ austerum repereris, de cetero eam suspectam habeas.

Neque mirum virginem matrem inter suos cives, inter Berthehemitas, Nazarenos, Capharnatas, Hierosolymitas extitisse mansuetissimam, nemini molestam, omnibus benignam, quæ cum barbaris Aegyptiis parte septennii potuit convenire. Nimirum Mites ubique suam habent patriam. Quod vates regius affirmat: Mansueti hereditabant terram, & delectabuntur in multitudine pacis. Veteri verbo.

Mitis & gratus nemo nocere potest.

Porro regis hujus virginis mansuetudinem dilaudatis Bonaventura, Maria, inquit, mansuetissima fuit per patientissimam lenitatem contra omnem adversitatem: gladius quidem cor ejus pertransiit, sed per odium non occidit, nec per impatientiam vulneravit. Nam sermo ejus, ut Damascenus loquitur, jucundus ex leni animâ progrediens. Est enim mansuetudo animi dulcedo, quàm non vincit amaritudo. Virgo verè mitis inter omnes singularis. Propter veritatem & mansuetudinem & justitiam deduxit illam mirabiliter Filii dextera. Dominus est, qui mansuetos exaltat in salutem. Suscipiens mansuetos Dominus. Mansuetis dabit gratiam, diliger mansuetos in judicio, docebis mites vias suas. Illi humilium & mansuetorum semper placuit deprecatio.

§. II.

Nonnulli olim mansuetudinis laude clarissimi. Moses, quod sacra pagina testatur, vir mitissimus super omnes homines, qui morabantur in terrâ. Hac virtute sicavisset, immensam populi Hebræi multitudinem gubernare nunquam potuisset. Jacob insigni suâ mansuetudine letale fel minacis. Esau in lacrymas felicissimè mutavit. Quem enim venator ille perdere cogitavit, eum & amplexatus, & osculatus est humanissimè. Noë, inquit, inter orbis ruinas, in medio mortis theatro cum pauculis servatur. David mitissimus Saulis insidias, & vicinissimum interitum sæpius evitavit.

Plurimi sanctorum hominum mansuetudine suâ feras animantes exarmarunt, & mansuescere docuerunt. Marianus Bituricensis Cænobiæ monachus, qui bubulcum agere non dedignatus, apum ad se confugientem tunc est, & canes ne feram sibi supplicem lacerarent, imperio efficaci cohibuit: mansuetudinem illius aper, virtutem canes testati sunt.

Colombanus Abbas dicto audientes habuit ursos; onagros & crocodilos Helenus. Ad Rhemensem Pontificem Remigium passeres convolare soliti, ut è manu illius sibi annonam acciperent: nimirum in apertissimis campis minùs turo se pasci putabant, quàm in mansuetissimi Præsulis sinu.

Blasium antistitem aviculæ collaris velut symbolis Blasius antemore aluerunt. Judocus regis Britannii filius, qui iustes, calcato diademate ac purpurâ Christo pauper servit, columbas & pisces sibi familiares è manu suâ nutrit. Ad Ivonis Presbyteri mensam avis peregrina candido vici: Ivo; dique colore spectabilis se stuit, tangi se passa & contectari, fausta cum prece viri sancti ayolavit. Maxentius Maxentius; Pictaviensis

Bonav. in Speculo c. 8.

Damasc. orat. 1. de Nativitate.

Gloss. in c. 5. Matth.

Ps. 44. v. 5.

Ps. 149. v. 4.

Ps. 146. v. 6.

Ps. 24. v. 9.

Ind. c. 9. v. 16.

Mansuetudinis laude clarissimi: Moses, Num. c. 12. v. 3.

Jacob, Noëmus;

David,

Sancti mās;

suetudine feras docuerunt;

mansueti;

scere.

Marianus monachus;

Colomba-

nus abbas;

Remigium;

passeres;

convolare;

soliti, ut è;

manu illius;

sibi annonam;

acciperent:

nimirum in;

apertissimis;

campis minùs;

turo se pasci;

putabant, quàm;

in mansuetissimi;

Præsulis sinu.

Blasium antistitem;

aviculæ collaris;

velut symbolis;

Blasius antemore;

aluerunt. Judocus;

regis Britannii;

filius, qui iustes;

calcato diademate;

ac purpurâ Christo;

pauper servit;

columbas & pisces;

sibi familiares è;

manu suâ nutrit.